

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
(EIA), SE ZAMĚŘENÍM NA
POSLEDNÍ NOVELU
ZÁKONA

JUDr. LIBOR DVOŘÁK, Ph.D.
Ministerstvo životního prostředí
ředitel legislativního odboru

Tel.: +420 267122889

Fax: +420 267126889

Libor.Dvorak@mzp.cz

OBSAH

- ❖ Mezinárodní právo
 - ❖ Espoo, Aarhus
- ❖ Legislativa EU
 - ❖ Směrnice EIA a její novelizace
- ❖ Legislativa ČR
 - ❖ Povolovací proces pro záměry EIA
 - ❖ Infringement – důvody
 - ❖ Novela zákona (zákon č. 39/2015 Sb.)
 - ❖ Zjišťovací řízení
 - ❖ Závazné stanovisko, verifikační stanovisko
 - ❖ Pravidla pro navazující řízení a soudní přezkum
 - ❖ Postup pro povolené záměry
 - ❖ Novelizace stavebního zákona
- ❖ Judikatura v oblasti EIA

MEZINÁRODNÍ PRÁVO

❖ Espoo úmluva (1991)

❖ Předmět

- ❖ Činnosti v příloze I, činnosti neuvedené

❖ Proces přeshraniční EIA

- ❖ Oznámení – dokumentace – konzultace – konečné rozhodnutí – post-projektová analýza

❖ Aarhuská úmluva (1998)

❖ 3 pilíře

- ❖ Přístup k informacím o ŽP
- ❖ Účast veřejnosti na rozhodování
- ❖ Přístup k právní (soudní) ochraně

❖ Veřejnost, dotčená veřejnost (envi NGO)

❖ Účast veřejnosti

- ❖ Při rozhodování o tzv. specifických činnostech (EIA)
- ❖ Při přípravě plánů, programů a politik (SEA)

❖ Přístup k právní ochraně

- ❖ Možnost žalovat povolující rozhodnutí

LEGISLATIVA EU

❖ EIA směrnice (2011/92/EU)

- ❖ Předmětem projekty
- ❖ Vztah k dalším povolovacím procesům
 - ❖ Začlenění do stávajících X vytvoření nových, dalších procedur
 - ❖ Model spojeného řízení – závazný výstup
 - ❖ Model samostatného procesu – expertní výstup
- ❖ EIA zásadně před vydáním povolujícího rozhodnutí
- ❖ Proces
 - ❖ Screening, scoping, EIS, konzultace, rozhodnutí
 - ❖ Přezkum rozhodnutí

LEGISLATIVA EU

- ❖ Směrnice 2014/52/EU
 - ❖ Nová definice „environmental assessment“
 - ❖ Screening
 - ❖ Stanovené informace od oznamovatele
 - ❖ Závěr vždy odůvodněný, lhůta (90 days)
 - ❖ EIA dokumentace
 - ❖ Vychází ze scopingu
 - ❖ Nástoje k zajištění úplnosti a kvality
 - ❖ Povolení projektu
 - ❖ Výsledky a informace musí být patřičně vzaty v úvahu
 - ❖ Odůvodněný závěr EIA, obsah rozhodnutí
 - ❖ Informace poskytované veřejnosti
 - ❖ Sankce
 - ❖ Informace Evropské komisi
 - ❖ Každých 6 let

ZÁKON Č. 100/2001 SB.

❖ Novely

- ❖ **93/2004** Sb., účinnost od 1. 5. 2004, transpozice směrnice 2001/42/ES
- ❖ **163/2006** Sb., účinnost od 27. 4. 2006, transpozice směrnice 2003/35/ES
- ❖ **186/2006** Sb., účinnost od 1. 1. 2007, změnový zákon v souvislosti se stavebním zákonem
- ❖ **216/2007** Sb., účinnost od 22. 8. 2007, pre-screening u tzv. podlimitních záměrů
- ❖ **124/2008** Sb., výpis z Rejstříku trestů
- ❖ **223/2009** Sb., volný pohyb služeb – vznik autorizace marným uplynutím lhůty
- ❖ **227/2009** Sb., poskytování údajů z registrů obyvatel/cizinců
- ❖ **436/2009** Sb., účinnost od 11. 7. 2009, platnost stanoviska, aktivní legitimace OS
- ❖ **49/2010** Sb. – **úplné znění**
- ❖ **38/2012** Sb., účinnost od 31. 1. 2012, žaloby OS
- ❖ **85/2012** Sb., CCS
- ❖ **167/2012** Sb., archivnictví
- ❖ **350/2012** Sb., účinnost od 1. 1. 2013, novela stavebního zákona
- ❖ **39/2015** Sb., účinnost od 1. 4. 2015, reakce na infringement

POVOLOVACÍ PROCES PRO ZÁMĚRY EIA

❖ 2 fáze

❖ Řízení EIA

- ❖ Oznámení – zjišťovací řízení – dokumentace – posudek – stanovisko
- ❖ Samostatný proces, oddělenost časová i kompetenční
- ❖ Stanovisko
 - ❖ Odborný podkladem pro další (správní) řízení
 - ❖ Závazné stanovisko (do 31. 3. 2015 vyjádření, osvědčení, sdělení)

❖ Řízení o povolení záměru

- ❖ Správní řízení
- ❖ Může mít několik fází (územní řízení/stavební řízení)
- ❖ Stanovisko EIA je jedním z podkladů pro rozhodnutí

PROCES EIA

- ❖ Příslušný úřad

- ❖ MŽP, kraje

- ❖ Průběh EIA

- ❖ Pre-screening – podlimitní záměry

- ❖ Zjednodušení oznámení, sdělení

- ❖ Zjišťovací řízení

- ❖ Na základě oznámení, vyjádření
- ❖ Forma – screening, scoping
- ❖ Závěr zjišťovacího řízení

- ❖ Dokumentace

- ❖ Autorizace

- ❖ Posudek

- ❖ Autorizace

- ❖ Veřejné projednání

INFRINGEMENT

- ❖ **Konstrukce EIA a povolovacích řízení**
 - ❖ Povolením ve smyslu směrnice je až stavební povolení
 - ❖ V povolovacích řízeních se může záměr výrazně měnit, ale EIA už se neprovádí
 - ❖ Novela stavebního zákona umožňuje obejít požadavky směrnice
 - ❖ Povolovací úřady musí mít k dispozici všechny informace z EIA
 - ❖ V povolovacím řízení se nemůže účastnit veřejnost dotčeného státu
- ❖ **Postavení dotčené veřejnosti**
 - ❖ Jde o širší pojem než účastníci
 - ❖ Chybí fyzické osoby
 - ❖ NGO mají omezený přístup do řízení
 - ❖ Některé osoby nemají přístup k informacím ani možnost se vyjádřit

INFRINGEMENT

❖ Přístup k právní ochraně

- ❖ Není možnost napadat závěr ZŘ o neprovedení EIA
- ❖ NGO mohou napadat pouze procesní nezákonnost
- ❖ NGO by zásadně měly mít neomezenou možnost napadat povolující rozhodnutí
- ❖ Vyloučení odkladného účinku je v rozporu se směrnicí

❖ Zjišťovací řízení (screening)

- ❖ Výběrová kritéria nejsou zohledňována v závěrech ZŘ

❖ Další výhrady

- ❖ Scoping – oznamovatel má právo na vyjádření úřadu
- ❖ Nesprávné provedení několika bodů přílohy

ZÁKON Č. 39/2015 SB.

❖ Definice

❖ Veřejnost

❖ Dotčená veřejnost

- ❖ Osoby přímo dotčené ve svých právech/povinnostech
- ❖ NGOs (spolky) podporující ochranu ŽP/veřejného zdraví
 - ❖ Etablované (3 roky)
 - ❖ Ad hoc vzniklé (podpisová listina s podpisy aspoň 200 různých osob)

❖ Zjišťovací řízení

- ❖ Vždy nutno popsat aplikaci výběrových kritérií
- ❖ Změna právní formy negativního závěru ZŘ
 - ❖ Rozhodnutí, doručováno veřejnou vyhláškou

ZÁKON Č. 39/2015 SB.

- ❖ Možnost podání odvolání
- ❖ Možnost podání žaloby
 - ❖ Lhůta 90 dnů pro rozhodnutí soudu o žalobě
- ❖ Závaznost výstupů z procesu EIA
 - ❖ Závaznost stanoviska EIA
 - ❖ Půjde o ZS ve smyslu správního řádu (§ 149)
 - ❖ Dohodovací řízení není vyloučeno
 - ❖ Požadavky na obsah stanoviska
 - ❖ Verifikační stanovisko (*coherence stamp*)
 - ❖ Ověření identity EIA záměru v povolovacím řízení
 - ❖ Žadatel poskytne příslušnému úřadu dokumentaci pro navazující řízení

ZÁKON Č. 39/2015 SB.

- ❖ V případě závažných vlivů změn na ŽP nevydá příslušný úřad CS, nutný screening
- ❖ Ověření identity záměru – vždy, vydání CS – pouze u řízení uvedených v zákoně
- ❖ Pravidla pro navazující řízení
 - ❖ Informace
 - ❖ Zveřejňování stanoveného okruhu informací
 - ❖ Oznámení o zahájení řízení
 - ❖ Zpřístupnění podkladů pro vydání rozhodnutí
 - ❖ Předběžná informace o náležitostech žádosti
 - ❖ Navazující řízení je vždy řízením s velkým počtem účastníků
 - ❖ Povolující úřad bude mít k dispozici všechny informace z EIA

ZÁKON Č. 39/2015 SB.

- ❖ Účast veřejnosti v navazujících řízeních
 - ❖ Plnoprávné účastenství – dotčená veřejnost
 - ❖ Osoby přímo dotčené, spolky, dotčená obec
 - ❖ Všechna práva ve smyslu správního řádu
 - ❖ Envi NGOs mohou podat odvolání i bez předchozí účasti v řízení
 - ❖ Konzultativní účastenství – veřejnost
 - ❖ Přiznána procesní práva ve smyslu EIA směrnice
- ❖ Pravidla pro soudní přezkum
 - ❖ Přezkum hmotné i procesní zákonnosti
 - ❖ Lhůta 90 dnů pro rozhodnutí soudu o žalobě
 - ❖ Odkladný účinek – ne automaticky

ZÁKON Č. 39/2015 SB.

❖ Přechodná ustanovení

- ❖ Před účinností novely vydáno stanovisko EIA, nedokončeno povolovací řízení
 - ❖ Ověřující stanovisko
 - ❖ Určení podmínek nutných pro zahrnutí do rozhodnutí
 - ❖ Vydáváno pouze jednou, platí pro všechna navazující řízení
 - ❖ Možno spojit s CS
- ❖ Vedení navazujícího řízení
 - ❖ Aplikace pravidel o zveřejňování informací, účasti veřejnosti a soudním přezkumu
 - ❖ Dodatečné zveřejnění informací

POVOLENÉ PROJEKTY

- ❖ Usnesení vlády č. 1078 z 15. 12. 2014
 - ❖ Projekty, na něž se nevztahuje novela EIA a u nichž se žádá o podporu z fondů EU
 - ❖ Meziresortní pracovní skupina
 - ❖ Podklady zpracují gesční resorty, MŽP vyhodnocuje naplnění kritérií
 - ❖ Závěr
 - ❖ Kritéria splněna
 - ❖ Nedostatky – doporučení způsobu nápravy
 - ❖ Zajištění vyjádření subjektů
 - ❖ Přijetí nezbytných nápravných opatření
 - ❖ Výsledky vyhodnocení
 - ❖ Předložení vládě, zaslání Evropské komisi
 - ❖ Zpřístupnění veřejnosti

ZMĚNA MODELU EIA

- ❖ Novelizace stavebního zákona a zákona EIA
 - ❖ Plná transpozice práva EU, efektivní účast veřejnosti a soudní přezkum, odstranění duplicit
 - ❖ Jednotné (integrované) povolovací řízení
 - ❖ EIA, ÚR a SP
 - ❖ Samostatně screening/scoping
 - ❖ Stanovení (výběr) varianty
 - ❖ Žádost o vydání rozhodnutí
 - ❖ Součástí dokumentace bude samostatná část o vlivech na ŽP
 - ❖ Součinnost stavebního úřadu a orgánu EIA
 - ❖ Závazné stanovisko EIA
 - ❖ Vydání jednotného povolení

JUDIKATURA

- ❖ Přezkum stanoviska EIA
 - ❖ Samostatně ne
 - ❖ V rámci přezkumu povolujícího rozhodnutí plně přezkoumávat i stanovisko EIA
 - ❖ Žalobám vždy přiznávat odkladný účinek
- ❖ Vztah stanoviska a podkladových rozhodnutí
 - ❖ Rozhodnutími ve smyslu § 10/4 jsou
 - ❖ Podkladová rozhodnutí (114, 86)
 - ❖ Rozhodnutí o povolení výjimky podle § 56
 - ❖ Dotčený orgán musí mít stanovisko EIA k dispozici
- ❖ Varianty
 - ❖ Smyslem EIA je nalezení nejvhodnější varianty
 - ❖ Uvedení nové varianty v dokumentaci není nezákonným zásahem

DĚKUJI ZA POZORNOST!

JUDr. LIBOR DVOŘÁK, Ph.D.
Ministerstvo životního prostředí
ředitel legislativního odboru
Tel.: +420 267122889
Fax: +420 267126889
Libor.Dvorak@mzp.cz